

על פי התורה אשר יורוך

Yorucha

IN-DEPTH BUSINESS HALACHA CURRICULUM

קובץ מראי מקומות עומקא דדינא

גזל וטעות עכו"ם • גניבת דעת
THE LAWS OF GEZEL AKUM
DISCLOSURES AND MARKETING

A PROJECT OF
BAIS HAVAAD
HALACHA CENTER

IN-DEPTH BUSINESS HALACHA CURRICULUM

PREPARED BY

Rav Yosef Greenwald

Rav K'hal Dexter Park and Dayan at the Bais Havaad

Reb EC Birnbaum
Chief Marketing Officer

Rav Ariel Ovadia
Yorucha Content Editor

Rav Baruch Fried
Dayan and Yorucha Project Editor

Rabbi Chaim Belsky
Head of Yorucha Development

SECOND EDITION

A project of **BAIS HAVAAD**
HALACHA CENTER

1.888.485.VAAD(8223) ext. #302

 732.232.1412

YORUCHA@BAISHAVAAD.ORG

BAIS HAVAAD HALACHA CENTER
290 RIVER AVENUE
LAKEWOOD, NJ 08701
501C3 TAX EIN# 26-3711474

BAIS HAVAAD DIVISIONS

Business
Halacha
Services

Bais Din
& Dispute
Resolution

Zichron
Gershon Kollel
for Dayanus

Medical
Halacha
Center

Kehilla &
Bais Din Primacy
Initiative

Halachic Awareness
& Education

תוכן הענינים

חלק א' - גזל וטעות עכו"ם

- 8 סוגיא דגזל עכו"ם
- 11 חילוק בין גזל למטעה
- 15 גדר הפקעת הלואה
- 17 דיני נזק לעכו"ם
- 18 תשובה למי שנכשל בגזל עכו"ם

חלק ב' - אחריות והשבה בגזל עכו"ם

- 26 אם גזל עכו"ם אסור מדאורייתא
- 28 גזל עכו"ם אם נקרא "שלו"
- 29 הפקעת פקדון של עכו"ם
- 34 חיוב השבה בגזל עכו"ם
- 35 גזל וגניבת עכו"ם - הבנת הענין

חלק ג' - כללי גניבת דעת

- 46 יסוד איסור גניבת דעת
- 53 במקום שמטעה את עצמו
- 56 במקום שהיה עושה כן בכל ענין
- 58 העתקה במבחן Cheating on exams

חלק ד' - גניבת דעת במקח וממכר

- 66 המותר והאסור ביפוי מקח
- 71 גניבת דעת בסחורה
- 76 איסור משקלות
- 79 עוות משקלות בפחות משוה פרוטה

סיכומי הלכות גזל עכו"ם וגניבת דעת

FOUNDERS & BENEFACTORS:

לע"נ ר' אברהם נחמן ב"ר זאב וולפסון זצ"ל

In memory of
HARAV YOSEF GROSSMAN ZT"l
לע"נ הרב יוסף ישראל ב"ר משה גרוסמן זצ"ל

LOWINGER FAMILY

ר' מאיר משה בן בן ציון הלוי ז"ל • מינקא בת משה שמואל
ע"ה • ר' דוד בן ברוך בענדיט ז"ל • גאלדא בת משה דוד
ע"ה • ר' יונה בן יצחק ז"ל • מרים בת חיים ע"ה

**BARRY LEBOVITS
& FAMILY**

לע"נ ישראל ליב בן מרדכי ז"ל,
ברכה לאה בת אריה לייב ע"ה

לד"ר **MR. HOWARD
ZUCKERMAN Z"l**
ר' צבי יעקב בן פסח יהודה ז"ל
By his wife Mrs. Rosalyn Zuckerman

**ARYEH WEISS
& FAMILY**

MAAREH MEKOMOS TOPICS & BOOKLET DEDICATIONS

DINA DMALCHUSA

Dedication available

MINHAG B'MAMMON

Dedication available

INTRODUCTION TO MONETARY HALACHA AND GEZEL

Dedication available

GEZEL AKUM AND GENEIVAS DAAS

Dedication available

ONA'AH AND MEKACH TA'OS

Sponsored by
Frankel Rubin Klein, Attorneys at Law
Mayer S. Klein, Managing Partner
Solving serious business problems. בע"ה

HASAGAS GEVUL & FAIR COMPETITION

Dedicated in memory of
Rav Yehuda Kelemer זצ"ל

COMMITMENTS & KINYANIM

Dedicated
לזכר ולע"נ ר' אברהם דוב ב"ר יצחק מנחם הכהן ווענגראו ז"ל
נפטר י"ב סיון תשמ"ז תנצב"ה. הונצח על"י משפחתו

CORPORATE CHAMETZ

Dedication available

CORPORATE GIFTING

Dedication available

BUSINESS AND EMPLOYMENT ON CHOL HAMOED

Dedication available

PARTNERSHIPS & CORPORATIONS

Dedication available

HALACHIC DEALS AND DOCUMENTS

Dedication available

TZEDAKAH & MA'ASER I

Dedicated in honor of the Rosh Chabura
Rav Aaron Eliezer Stein Shlit'a
בזכות ר' שמואל ברוך הייט ומשפחתו עמו"ש

TZEDAKAH & MA'ASER II

Dedicated by the Yorucha Chabura of
Kollet Zichron Shneur, Monsey, NY

in honor of their Rosh Chabura
הרב מיכאל איללעס שליט"א

HALACHOS OF EMPLOYMENT

לע"נ ר' שלמה בן ר' אביגדור משה ז"ל | האשה מלכה בת ר' |
משה ע"ה | ר' יצחק יעקב בן ר' אליהו ז"ל | האשה רבקה
בת ר' גבריאל חיים ע"ה

Dedicated by Mr. & Mrs. Avigdor Fried

BROKERAGE AND LASHON HARAH IN BUSINESS

One
REAL ESTATE

Dedicated by Mr. & Mrs. Mordechai
& Chaya Klein

DISSOLUTION AND TERMINATION

Dedication available

PROFESSIONAL MALPRACTICE

Dedication available

LOANS, GUARANTORS, & BANKRUPTCY

Dedicated by the Yorucha Chabura at
Lido Beach, NY in honor of their
Rosh Chaburah, Rabbi Yakov Lowinger

RIBBIS FUNDAMENTALS

This volume has been sponsored by
STEINMETZ | LLC

ATTORNEYS AT LAW
לע"נ ר' אברהם ברוך בן יעקב יצחק ד"ל
ולע"נ פריידא נעמא בת ר' משה הערץ ע"ה

RIBBIS IN COMMERCE

לע"נ ר' שלמה בן ר' אביגדור משה ז"ל |
האשה מלכה בת ר' משה ע"ה | ר' יצחק יעקב בן ר' אליהו ז"ל
האשה רבקה בת ר' גבריאל חיים ע"ה

Dedicated by Mr. and Mrs. Avigdor Fried

MECHIRAS CHAMETZ

Kosher West

Dedicated by Rabbi & Mrs. A.M. Muller

THE BAIS DIN PROCESS

ר' שמואל ברוך הייט
ומשפחתו עמו"ש
Far Rockaway, NY

PESHARA & ARKAOS

ROTHENBERG
ROTHENBERG
InjuryLawyer.com

Dedicated by Mr. & Mrs. Harry & Amy Rothenberg
and Mr. & Mrs. Sruly & Chedva Rothenberg

SHABBOS AND COMMERCE

Dedication available

AVODA ZARA IN COMMERCE

Dedication available

YICHUD AND GENDER-RELATED ISSUES

Dedication available

UNDISCLOSED BENEFITS AND KICKBACKS

SILVER
CARE
Nursing
Home
Care
Agency

YERUSHA

לע"נ שלמה בן אלכסנדר צבי ז"ל | בת' רחל בת ישראל יצחק
ע"ה | חיים דב בן ישראל יעקב ז"ל | פייגא בת יקותיאל יהודה
ע"ה

Dedicated by Alex & Susan Edelman
North Woodmere, New York

HALACHOS OF SHOMRIM

Dedication available

AGENCY AND POWER OF ATTORNEY

Dedication available

LANDLORD-TENANT ISSUES

Dedication available

NEHENE AND YORED

Dedication available

THE LAWS OF TORTS

לע"נ הרב ר' אביגדור בן ישראל הכהן מילער זצוק"ל
ולע"נ נשמת אברהם בן אהרן הכהן לאנץ ז"ל
ולע"נ נשמת אברהם בן יקותיאל ושינה בת משה שווארץ ז"ל

Dedicated by Dr. & Mrs. Aharon
& Shulamis Lancz

HALACHOS OF SHECHEINIM

Dedication available

THE LAWS OF DURESS

Dedication available

CHILDREN IN COMMERCE

Dedication available

RETURNING LOST OBJECTS

Dedication available

TALMUD TORAH

Dedication available

SHEMITAH & PRUZBUL

Dedicated
לע"נ ר' אברהם נחמן ב"ר זאב וולפסון זצ"ל

Sugya Introduction

Concepts that will be discussed in this series

The Torah delineates multiple prohibitions concerning the appropriation of property or funds that belong to someone else. These include *geneivah*, *gezeilah*, and *lo sa'ashok* (withholding wages from an employee), among others. However, some aspects of the prohibition of stealing are left somewhat ambiguous by the Torah. In this series of overviews, we will focus on two such aspects, namely, *gezel akum* and *geneivas da'as*.

THE SEVERITY OF GEZEL AKUM

The Torah never specifies whether or not it is forbidden to steal from an *Akum*, and the Gemara records a dispute among *Tanaim* concerning this matter. What is the basis for each opinion, and why would stealing from an *Akum* be less severe than stealing from a Jew? What is the practical halacha? The first segment addresses these questions.

The first segment also takes note that the prohibitions of *geneivah* and *gezeilah* differ somewhat. We will address the nature of these differences and explore whether, in light of them, there may be a distinction between the halachos of *gezel akum* and *geneivas akum*. Finally, the role *kiddush Hashem* and *chillul Hashem* in these matters will also be discussed.

GEZEL AKUM AND KIDDUSHIN

The Rema in *Hilchos Kiddushin* writes that if someone is *mekadesh* a woman with a ring stolen from an *akum*, the *kiddushin* is valid. Because the Halacha follows the

opinions that forbid *gezel akum*, the *mefarshim* struggle to understand this ruling of the Rema. In the second segment, we discuss various explanations given by the Acharonim, and their practical ramifications in other areas of Halacha.

GENEIVAS DA'AS

As with *gezel Akum*, the Torah does not state definitively whether *geneivas da'as*, loosely defined as misleading people for personal gain, is forbidden. The Gemara takes for granted that *geneivas da'as* is forbidden, but the parameters of the prohibition are unclear. This segment discusses whether *geneivas da'as* is classified as an *issur de'oraisa*, *issur derabanan*, or simply an unethical action from which one should refrain. In addition, some practical scenarios of potential *geneivas da'as* are discussed, such as where an employer portrays a job to a potential employee in a somewhat inaccurate manner.

GENEIVAS DA'AS VS. GEZEILAH

In the final segment, we discuss *geneivas da'as* and *gezeilah* in the context of practical marketing. For example, does one who gives an old car being sold the appearance of a new one violate *geneivas da'as* or *gezeilah*, and what are the practical ramifications that result from this? What improvements may be made to merchandise to make it look better without it being a violation of *geneivas da'as*?

BUSINESS HALACHA daily

BAIS HAVAAD HALACHA CENTER

QUESTIONS ON Gezel Akum and Geneivas Daas

Below are some practical scenarios that will apply to the material

1

My relative has an Amazon Prime account. Although I do not find it worthwhile to purchase my own account, I do occasionally order from Amazon. Is it permitted to use their Prime account to order and receive free shipping?

2

An individual was making a wedding for one of his children in an out-of-town city. A good friend of his happened to be there on business and decided to attend the wedding. When the baal simcha spotted him, he said incredulously, "I can't believe you traveled all the way here just for the wedding!" Must the friend correct his misconception?

3

When engaging in online commerce, one often discovers price glitches where a mistake was clearly made in the price given online. For example, one may find a product or deal that is supposed to be worth \$1,200 but is listed by mistake for \$120. Is it permitted to take advantage of such a price glitch? Does it matter whether one finds it on one's own or on a website dedicated to tracking such occurrences?

4

A supermarket looking to attract customers is selling certain items below the cost-price.

The idea is to draw customers into the store, and they would then hopefully do the rest of their regular shopping there as well. Alternatively, he'd like to run a special event with free cotton candy or other nosh for children, which would obviously bring their parents in as well. Once the parents are there, they would likely also do their shopping in the store. Do either of these ideas pose a problem of geneivas da'as?

Join BHD and receive a 3-5 minute video post
derived from the current Yorucha topic.

JOIN "BUSINESS HALACHA DAILY" TODAY!

For answers to these questions, and for more Q&A topics like these, visit baishavaad.org/daily
To sign up to the Business Halacha Daily WhatsApp group messages 732.232.1412

חלק א' גזל וטעות עכו"ם

תוכן הענינים

- סוגיא דגזל עכו"ם 8
- חילוק בין גזל למטעה 11
- גדר הפקעת הלואה 15
- דיני נזק לעכו"ם 17
- תשובה למי שנכשל בגזל עכו"ם 18

• INTRODUCTION •

The Gemara in Bava Kama notes a machlokes Tannaim whether gezel akum is permitted or forbidden. It is notable that geneivas akum, the act of stealing from an Akum, seems to be undisputedly forbidden. In fact, the gemara takes for granted that even geneivas da'as of an Akum is forbidden. On the other hand, the lost object of an Akum is unequivocally permitted.

• POINTS TO PONDER •

- What is the rationale of the opinion that permits gezel akum? Even non-Jews are forbidden from stealing?
- How do we differentiate between gezel akum and hafaka'as halva'ah, defaulting on a debt toward an akum?
- What category do damages fall under: is a Jew obligated to reimburse an akum for damages he or animals caused?

For the Halacha shiur on Categories of Gezel Akum, see pages 21-23

PART I CATEGORIES OF GEZEL AKUM

בניזקין אסור, אבל בב"נ לא מצינו אלא דאסור לגזולו, דילפינן מקרא וחשב עם קונהו, אבל לא מצינו שאסור להזיק ממונו, ואין להקשות דאכתי אם יתן לעניי עכו"ם יהא גזל אצל המקבלים ונמצא מכשילן ואיכא לפ"ע, די"ל דהיה אפשר לפדות שבווי עכו"ם ואין השבוי עובר משום גזל.

(נ) שם. ובהאי דשרי משום שלום מלכות, אי נימא דהא דביבוש קצירה תשברנה הוא איסור דאורייתא יהא מוכח מכאן דשלום מלכות דוחה איסור דאורייתא [וכמדומה שבמג"א חקר בזה], אבל קשה מש"כ רש"י הטעם משום דאסור לגנוב דעת הבריות, מאחר דשני הדברים אסורים מדאורייתא, מאי חזית לדחות איסור אחד מפני חברו, ומאי אולמא דהאי איסורא מאידך, אבל אי נימא דאיסורא דביבוש קצירה הוא מדברי קבלה א"ש, דאיסור גניבת דעת הוא מדאורייתא, כמש"כ בספר יראים במצות לא תגנוב, עוד אפשר דהוא בכלל לא תחנם, והיכא שעשה לצורך אחר ליכא איסורא דלא תחנם, כמש"כ תוס' ע"ז כ' בהא דמפרגסין עניי עכו"ם מפני דרכי שלום.

(ז) דף י"א. תוד"ה ולא את השדה וכי' בכל דהו מקרי שדה, מ"מ אינו חשוב לטרות, וקשה מלשון המשנה, זה הכלל כל שיחלק ושמו עליו חולקין והא בשדה פחות מט' קבין יחלק ושמו עליו ואין חולקין.

(ח) דף י"ב. פרץ את פצימיו אין לו ד"א, וכתב הרא"ש הא דאין צריך קנין להקנות הד"א שהיו לו משום שלא היו קנויין לו לגמרי אלא להשתמש בהן, ומשמע מדבריו דלזכות השתמשות מהניא מחילה, ולכאורה ה"ה בשכירות מהניא מחילת השוכר למשכיר, אבל בשו"ת הריב"ש ס"י תק"י כתב דלא מהניא

ועושה, כמו נשים במ"ע שהזמ"ג שמברכות עליהן, ואין בזה משום ברכה לבטלה לדעת ר"ת, וכן האבות קודם מ"ת שידעו בנבואה שעתידין ישראל להצטוות בהן, ומה"ט לא תיקשי מצטער היושב בסוכה, למה אינו עובר בבל תוסיף כמו הישן בשמיני בסוכה, אלא דכיון דמצות סוכה תשבו כעין תדורו, וישיבת מצטער אינה כעין תדורו, אין זו מעשה מצוה כלל ולא שייך בל תוסיף אלא היכא שעושה מעשה המצוה כהלכתה רק שאינו מצווה, וכן כתב ריא"ז פ"ד דר"ה דמשו"ה אשה המניחה תפילין אינה עוברת בבל תוסיף, דהוי כמו איש המניח תפילין ברגלו, ולסברא זו נראה דליכא מעשה מצוה כלל כשמנחת תפילין, וא"כ אסור לה לברך כדעת הרמב"ם, ולא כדעת ר"ת, וגם שייך בזה לומר נקרא הדיוט, כמו במצטער היושב בסוכה, אבל דעת רש"י עירובין צ"ו דעוברת בב"ת, וכן היא דעת מו"ה שהביא בשלטי גבורים בפ"ד דר"ה, אבל דוקא במכונת למצוה, דלעבור שלא בזמנו בעי כוונה, ואשה כיון דלא מיחייבא הוי כשלא בזמנו, כמ"ש תוס' עירובין צ"ו, אמנם מדתנן מפרגסין עניי עכו"ם מפני דרכי שלום, משמע דאי לאו דרכי שלום ליכא שום מצוה, וצ"ל דהוא דוקא בישראל אינו מצווה לתת לעכו"ם, דקראי דכתיבי בישראל איירי לתת לאחיד, אבל מצות ב"נ על הצדקה היא לתת גם לעכו"ם.

(ה) ולעיל דף ח' גבי רב יוסף דאמרה ליהוי למצוה רבה, פירש"י בדף י"א. דלא אפשר לחלקן לצורך עניי עכו"ם, דאסור לגנוב דעת הבריות, ולכאורה א"צ לטעם זה אלא דכיון דהתנתה לתת למצוה רבה, אם יעבור על דעתה יהא המעות גזל, ואפשר דלענין גזל נכרי אינו אסור אלא אם לוקח לעצמו, דבישראל כה"ג אסור משום מוץ ממון חברו, דאפילו גרמא

ליתר עיון

סעיף ב' ה' על לאו דלא תגנובו, פירוש, לא תגנובו הכסות
 נפרשת קדושים [ויקרא י"ט א'] דמיירי בגניבת ממון דלגמל מעניו דכח
 נצידו לא תחשבו ולא תשקרו, אבל לא תגנובו הכסות בעשרת הדברות
 [שמות כ' י"ג] אלא בגניב נפשות דחייב עליה מיתה ולמד ג"כ מעניו
 דכח נצידו לא תחשבו ולא תשקרו: ה' או
 הגונב ממון של גוים. דומיא דגול
 הגוי לאסור: ה' ויש אוסרים דאסור
 להטעותו. ולמדו זה מדאסרו אפילו
 גניבת דעם גוי:
 ב' כל הגונב אפילו שורה פרוטה עובר דלעיל
 לאו דלא תגנובו וחייב לשלם אחד הגונב ממון
 ישראל ה' או הגונב ממון של גוים ואחד הגונב
 מגדול או מקטן. הגה' טעות גוי * כגון להטעותו
 נחשזון או י' להפקיע הלוואתו מותר ובלבד שלא יודע לו דליכא חילול השם.⁽¹⁾ ויש
 אומרים דאסור להטעותו אלא אם טעה מעצמו שרי.

עיונים ומקורות: (א) ברכים פ"א מגביה דין א'; (ב) טור סוף ב'; (ג) מרדכי פרק הגול נחל ב"ק סי' קנ"ח. ד"מ ג'.
 סימן שמח (ד) נוסף ממנהירות דהרמ"א ואילך.

ש"ד כ"ח:
 פ"י כ"ט:
 סי'
 קס"ה

אומרים, וכח שם דמ"מ יאמר לו ישראל ראה שעל חשבוך אני סומך, וגם הפקעת הלוואה אינו מותר אלא כשחייב לשלם לו דרך מכס או דרך חוב, אבל
 מה שהוא דרך מקח אסור, ע"ל, וע"ש [קש"כ]:

ערך להם

סימן שמח סעיף ב' בסופו. להטעות הגוי בהשבון או להפקיע הלוואתו מותר ובלבד שלא יודע לו דליכא חילול השם. (טור סוף ב'). ויש אומרים

טורי והב

סימן שמח סעיף ב'. על לא תגנובו. דאילו לא תגנובו [שמות כ' י"ג] קאי על גונב נפשות כדפירש רש"י ביהרר [שם]. ובמשפטים [שם כ"א ה']

ביאור הגר"א

סעיף ב' ה' כל הגונב כו'. צ"ק ק"ה א' וס"ח, ועיין גמר הגולה [אות
 ג']: ה' דלא תגנובו. כנהדרין פ"ו א': ה' וחייב לשלם. לשון הרמב"ם
 [יש להטות גולה] שנאמר [ויקרא ה' כ"ג] והטיו כו', ועיין בגמ' דצ"ק ה"ג:
 ה' אחד כו'. שם ק"ג ג', ו' מדברי הרמב"ם [פ"א מגביה ה"א] וטור
 [סעיף ב'] וס"ח דגול גוי מדאורייתא אסור, דלא כמ"ש באה"ע ריש סימן כ"ח
 גה"ה שם מהר"י ווייל [בתשובה סי' קל"ח], וכבר השיגו ש"ך [סק"ב]
 וחלקת מחוקק [שם סק"ג] דלמא דדברי מהר"י ווייל כן. ואף שרש"י בנהדרין
 ג"ז א' ד"ה ישראל גוי כח ומדרגתו איכא למ"ד כו', פשטא דגמ' שם [ב"ק
 ק"ג] מ' דמדאורייתא אסור דלא יליף מקרא והשגב עם קוהו [ויקרא כ"ה ג']
 ומואכלת כו' [דברים י' ט"ז], וכן הוא להדיא בצ"מ פ"ז ד' הניחא, ועיין מוס'
 שם ד"ה [אמר] [אלא] וא"ת כו', אלמא אף למ"ד גול הגוי מותר, במקום חילול
 השם מדאורייתא אסור, ופליגי ארש"י במתני, ועיין בפ"ק דקדושין י"ז ב' דבר
 מורה כו': (ליקוט) וחייב לשלם אחד כו'. מוספתא [ב"ק פ"י ה"ח]
 הגול את הגוי חייב להחזיר לגוי, חמור גול הגוי מגול ישראל כו' [ע"כ]:
 ט. ואחד כו'. דלא אמרו [גיטין ג"ט ע"ב] אלא מציאת חרש שטות וקטן כו':
 (ליקוט) או מקטן. מ"ש צ"ק ק"ע ד' מה תלמוד לומר איש איש אתה
 כו' [ע"כ]: י. טעות כו'. צ"ק שם [ק"ג ע"ב]: יא. או להפקיע כו'.
 שם: יב. ובלבד כו'. שם באה"ע, והוא הדין בטעות, וד"ש הוא: יג. ויש
 אומרים. מרדכי [ב"ק סי' קנ"ח] והגהות מיימוני [פ"א מגביה אות ב'] דלא
 אפילו גניבת דעמו אסור בחולין צ"ד א', וכן פסק הרמב"ם [שם ה"ד-ה"ה], אלא
 שכתב דאף צה"ג דוקא שאמר חזי דעך קסמינא כמ"ש שם [ב"ק ק"ג ע"ב]

דברי רש"י
 אלו הושטו
 בדפוסים
 שלפנינו
 נחת
 הצנור
 רמ"א
 חסדנות
 הש"ס
 ומהירות
 ונציה

חילוק בין גול למטעה

ח"מ סימן שמ"ח ס"ב, באה"ג סק"ה

גול נכרי אסור ורמ"א מביא שתי שיטות האם אסור להטעות גוי או רק שטעותו [שהיא כאבידה] מותרת.

באר הגולה מזהיר להשיב אפילו טעות עכו"ם, וכ' שהנהוגים כן הצליחו.

Shulchan Aruch rules that theft from an Akum is prohibited. Rama cites two opinions whether one may purposely deceive an Akum into giving something away.

Be'er Hagolah strongly advises returning all money received from an Akum even if it would be halachically permitted to keep it. Conversely, one should not look to gain from such schemes.

דהא אינהו לא קא אסרי אלא בזמן שאין מסורין בידך. ע"כ. **ואבלע** ליה זוזא. נראה לפרש שנתן לגוי יותר וכן משמע לשון הבלעה בחשבון כדחניא בסוף מכלתין ובאיזהו נשך הגזול את חבירו והבליע לו בחשבון יצא. ונראה לי דמשום דאבלע ליה וניכר שטעה ישראל מותר, שאם ידע הגוי שהיא של זהב יחשוב כמו שטעה ישראל בזה טעה בזה ומיהו טעותו מותר משמע בכל ענין. וי"ל לרבותא נקט ואבלע ליה זוזא שאף על פי שיחשוב הגוי שלהטעהו עשה כן מותר. ובערוך פירש ואבלע ליה שנתן לו זוזא יותר כדי שימנהר הגוי וילך לו. הרא"ש ז"ל.

ובן פירש רבינו חננאל ז"ל וז"ל: שמואל קנה ספל של זהב מגוי בחזקת שהיא פליזא פירוש נחושת מזהב בארבעה זוזא, ואבלע ליה זוזא נתן לו זוזא יתירה כדי שיאמר הגוי בדעתו הטעיתי הקונה בכסף וימנהר לילך ולא ידקדק מה מכר. עד כאן. וכן פירש הרמ"ה ז"ל.

דגוי מנינא ידע. כתב הרב המאירי ז"ל וזה לשונו: היו דברים התלויים במנין משתפים בין ישראל ואחד מאלו שהזכרנו ובא ישראל ובורר חלקו מן היפות, הואיל והדברים תלויים במניין מסתמא אין מדקדקין בבירורה ומוחלין זה לזה ואין קפידא בכך. עד כאן.

רב אשי הוה שקיל ואזיל בארבא חזי שבישתא אגודא דנהרא דתלו לבר מפרדס ותלו וכו' אמר ליה לשמעיה סליק חזי וכו'. עיקר הא מילתא משום דקיימא לן אבדת גוי מותרת והנהו קיטופי כאבדה הוו (דתו), שמעיה ההוא גוי מאריה דפרדסא אמר ליה ובגוי שרי, אמר ליה הכי קאמינא אי דגוי נינהו אייתי משום דשקיל דמי, ואי דישראל נינהו לא תיתי משום דלא שקיל דמי, כל כך למה שלא יתחלל שם שמים על ידו וכן כיוצא בזה. הרמ"ה ז"ל בפרטיו.

ובן פירש הר"מ מסרקסטה ז"ל וז"ל: הנהו שיבשי דגופני דרב אשי דשרי לשמעיה למשקלינהו כיון דבדברא הוה כעין אבדתו הוו חשיבי ולהכי שרינהו ליה מעיקרא. והאי דאמר ליה לההוא גוי אי דישראל הוא לא שקיל דמי ובמתנה לא בעינא למשקל מיניה במילתא הוא דאוקמוה מפני דרכי שלום. ע"כ.

ליתן במתנה. ואין מכאן ראיה דדילמא הכי קאמר למשקל רשות מבעל הפרדס, ועוד מצינו למימר דסבירא ליה דגזל הגוי מותר כדאשכחן בפרק ארבע מיתות ובפרק המקבל, ואף על גב דהך סוגיא דהכא סבר גזל הגוי אסור, מכל מקום איכא למימר דרב אשי עבד כהנהו סוגיות דהתם דגזל עכו"ם מותר והוה אמר דלשקול בלא דמי ובלא רשותא ואזהר ליה דלא לשקול אי הוה דישראל, והאי דקאמר ליה לעכו"ם הכי אי דעכו"ם נינהו שקול משום דשקיל דמי, לא אמר ליה הכי אלא דלא בעי לגלויי שאנו מתירין גזל העכו"ם ולדיחויהו בעלמא הוא דדחי ליה ולא משום דהוה שרי למשקל בלא רשות גבי ישראל. ונראה לר"י דהאי לאו קושיא כלל דודאי ריש לקיש שלא כדין נדחו שהיה רוצה ליתן דמים ברצון אם שואל לו, אבל התם אותו שהיה גזול מתנות ולא היה רוצה לשלם פשיטא שיש לנדוחו דבית דין כתבי פתיחא ומשמתי ליה עד דאתי ומקבל דינא. תוספות שאנ"ץ.

ח"מ שפ"ט: ודילמא משום דאיאוש להו מינייהו מרייהו. פירש הראב"ד ז"ל ואף על פי שאין האיאוש קונה ושנוי גמור נמי אין כאן דממחורב לתלוש לא שמיה שנוי הואיל ושמו עליו יאוש עם השנוי הזה מיהת יקנה. ואינו מחזור בעיני. אלא נראה לי יאוש ושנוי רשות איכא שהרי המלך מוסר הגשרים לרבים. הרשב"א ז"ל.

ולענין פסק הלכה כתב הרב המאירי ז"ל וז"ל: מאחר שביארנו שדין המלך דין גמור הוא מלך שחקק חוק שכל שנשברו הגשרים יהיו בני העיר רשאים לקוץ דקלים או שאר אילנות לעשות מהם גשרים ועשו כן מותרים אנו ליהנות באותן גשרים, ואלו לא היה דינם אצלנו דין גמור היה גזל ואף על פי שנתייאשו הבעלים אין כאן שנוי רשות שהרי ברשות הרבים הן, ולא שנוי מעשה שהרי עדיין לא עשו מהם כלום, ולא שנוי השם שהרי עדיין קורא להם גובי דדיקלא, הא מכל מקום כל שצווה ליטול מאדם אחד שלא בחוק חקוק ממנו הרי זה גזל ואסורים לקבל הנאה ממנו ואין צריך לומר אם השלוחין הוסיפו על מצות המלך שהוא גזל. ע"כ.

א כל הגזל את חבריו שה' פרומה עובר בלא תעשה שנאמר לא תגזול. אין לוקין על לאו זה שהרי הכתוב נתקן לעשה שאם גזל *חייב להחזיר שנאמר והשיב את הגולה אשר גזל זו מצות עשה. ואפילו שרף הגולה אינו לוקה שהרי הוא חייב לשלם דמיה וכל לאו שניתן לתשלומין אין לוקין עליו: **ב** ואסור לגזול כל שהוא דין תורה אפילו עכ"ם ולאסור לגזול לעשק. ואם גזל עשק יחזור: **ג** אי זהו גזל

זה הלוקח ממון האדם בחוקה כגון שחקף מידו ממלמלין או שנכנס לרשותו שלא ברצון הבעלים ונטל משם כליים. או שתקף בעברו ובבהמתו ונשתמש בהן. או שרד לתוך שדהו ואכל פירותיה וכל כיוצא בזה הוא גזול. כענין שנאמר ויגזול את החננית מיד המצרי: ד' ונאיו זהו עושה ד'ה שבא ממון הבעיר לתוך ידו ברצון הבעלים וכיון שתבעוהו כבש הממון אצלו בחוקה ולא החזירו. כגון שהיה לו ביד חבירו הלוואה או שכירות והוא תובעו ואינו יכול להוציא ממנו מפני שהוא אלם וקשה. ועל זה נאמר לא תעשוק את ערעך: ה' כל הגזול חייב להחזיר הגזלה עצמה שנאמר והשיב את הגזלה אשר גזל. ואם חייב ה' נשתנית משלם דמיה. בין שהודה מפי עצמו בין שבאו עליו עדים שגול הרי זה חייב לשלם הקרן כלבד. אפילו אם קורה יבנאה בבירה הואיל ולא נשתנית דין תורה הוא שיהרוס את כל הבנין ויחזיר קורה לבעליה. אבל תקנו חכמים מפני תקנת השבים שיהיה נותן את דמיה ולא יפסיד הבנין וכן כל כיוצא בזה. אפילו גול קורה ועשאה בסוכת החג ובא בעל הקורה לחובעה בתוך החג נותן לו את דמיה. אבל אחר החג הואיל ולא נשתנית

א. סמ"ג לאוין קנ"ו: ב. שם: ג. טוח"מ סי' שנ"ט סמ"ג שם: ד. טור שם סמ"ג שם: ה. טוח"מ סי' ש"ס סמ"ג עשין סי' פ"ג:

פרק א נ ואסור לגזול כל שהוא דין תורה וכו'. נראה דרבינו הו"א זה ממה ש'אמרו צפ' ד' מיתות (דף נ"ו). לגבי ברייתא דעל גזל גנב וגזל

[illegible][illegible]

ויווין שחשבו וברע הממונ בחוקה משמע דאמר איי טומן לך דען ממעט לשון חוקה ומ"מ
 שחזר שחזר עשק וברע שחזר איין קאן אלץ גול ויער דאליך קאן פאק ביי"א מנה' סדירות
 דעכטע שער עובר משום לך המולוי קרואקטער קלוג משום לך פאק. לך נהאל דאליך
 דרענין ל' פאק ברע אלץ מ"ל קארט נער היי דנול ועשק דאליך מנהל אלץ גול שער
 קארט משום דמנהל' אי קושיה' הו"מ ל' שפאקס ש' ער פאקס' היי דנול ועשק דאליך
 מנהל' אי קושיה' למה נאמר גבי פקדון אז גול אז עשק לך היכרת לומר דלרעב נמי גול ועשק
 דנול' איין אז אלץ גול שער דאליך נאמר' נאמר שער פאקס דאליך' אז כובד נער דאליך
 מנהל' וי"מ היכרתו לומר דפקדון איי מנהל' אדארה דנול משום קושיה' הו"מ' שפאקס
 דאליך' איין נאך דאליך נאמר' נאמר שער פאקס דאליך' איין נאך דאליך נאמר' נאמר
 איין אלץ כובד ש' שער וימתי' דמנהל' קרואקטער קלוג משום דמנהל' דאליך נאמר' נאמר
 היכרת' מותר דנול נאמר לך דעמ' רענין ל' נה' דאליך קארט אלץ המולוי היי נאך גול
 גול מרית' אדארה אלץ נאמר קארט שער איין ופאקס' קרואקטער קלוג משום דאליך אדארה
 ל' אדארה לכל גול דעמנה' דאליך נאמר לך שער נאך גול שער' מותר נאמר' נאמר
 דעקא' הו"מ' ל' אלץ דאליך דאמרי' איי דנול נאמר' נאמר שער פאקס דאליך' איין נאך
 ל' וימתי' דמנהל' סמכתה וי' דאמרי' היי דנול נאמר' נאמר שער פאקס דאליך' איין נאך
 דעמנה' המרמ' כלן איין גול ואדאנה עשק דאליך משום דאליך נאמר לך נאך גול שער
 נאמר גול דעמנה' דאליך' ר"ס' וי"מ

שנאמנר ויגדל את החנית מיד המצרי ב'י' כפי' מרובה אלמד ואלא גזל הי' דמי' לא אבהו כנון כעירן ק' ירודע' כפי' שנאמר ויגדל את החנית ב'י' ויר'י אלה' כפי' כנון בעלי שם וי' אבהו מ'ע' לא אלה' מה' אלה' ק'ן יר' דמטעמיה' אשומניה' ויגדל' גוגלי' וי'י' הא דקא' ממנר' לא' נמניה' אש' וי'י' ומיריבי' הבא' קר'א דר' אבהו' שנאמנע' דלית' ליה' דר'י' דיוני' דמטעמיה' לא' גוגלי' ניטור' וקס'א דר'י' ב'י' גוננ' כח' ויה' שפס'ק' ליה' דר'י' דר'י' ג'י'ע' לפרק' ליעטוס' מוויין' וי'י' כח' ש' ע'י' י' ל' לומר' דמדינ' גווי' ליעטוס' מוויין' וי'י' וה' מבוהל' כפי' מרובה' דלמיר'י' הס' וי'י' לא' דלעטמיה' ואי'י' קס'א ליה' לא' הבא' פסוק' של' ר'י' ויגדל' לומר' דרבינו' וי'י' סופר' דרבי' אבהו' וי'י' לא' פלגי' הדיא' הדיא' פסוק' ש' הי'אל' דל' ערקה' דהו' גזל' אלה' ש' אבהו' סופר' דבעלי' ס'י' עממי' ע'מ'א' מפי' אלה' הי' כח' כ' לעמוד' בפסי'א' אלה' וי'י' מבוהל' אכל' א'ס' הי' לא' ע'מ'א' דל' עממי' ע'מ'א' אלה' מפי' אלה' וי'י' יצירו' קס'א' ליה' מדי' קבא' דר' אבהו' אלה' לא' לה'ודיע' דבעלי' שם' אכ'ג' דהו' עממי' תר'א'ס':

Rambam prohibits stealing from an Akum, as well as withholding his property or wages. Kessef Mishne wonders how this reconciles with the rule of *hafkaas halva'ah* – defaulting on a loan – which is permitted? He answers that *hafkaas halva'ah* is only permitted where the Akum is unaware of what occurred.

רמב"ם גזילה פ"א ה"ב, וכס"מ שם
גזול עכו"ל וגם עשוק אסור. ומי שגזל או עשק את העכו"ם, חייב להחזירו. כס"מ תמה
נמצא שגם עושק מהפקעת הלוואה שמותרת? וחילק דהקפעת הלוואה המותרת רק באופן
שהגוי אינו יודע שמשקח

נויקין. הלכות גולה ואכרה פי"א

לקדש את השם וכו'. נירושלמי פרק אלו מליאות. ומ"ש ובמקום שיש חילול השם אבירות אסורה ומ"ש וחייב להחזירה. נראה דהיינו לומר דאע"ג דלא אמאי ליהיב מייד להשיבה כיון שיש חילול השם צדקת אס לא ישיבה כיון שמלאה במקום רוב ישראל שיחשוב העכו"ם שישאל גנבים:

יא המאבד ממונו לדעת אין נוקקין לו וכו'. ואע"פ שאסור לרואה דבר זה ליטול לעצמו וכו'. כח הטור על זה ואין נראה כן לדעתה מדעת הוה הפקר עכו"ל. ודעת רבינו שבשניל שזה חלו מושג לפקע על נכסיו לא נחמר שהפקירם: **יג מצא** שק או קופה וכו' ואומר את דעמו

למען ספות הרוה את המלאה לא יאכזה ה' סלות לו וכו'. ובמקום שיש חילול השם וכו'. מפורש בהגות ומאכל: ובכ"מ מבנין וכו'. ירושלמי בהניקין ממניקין כלי עכו"ם וכלי ישראל מפני דרכי שלום:

ד מעות העכו"ם. פסק כר כהנא דעבד הכי פ' הגזול ומאכל. מיהו מהך דשמואל ורבינא משמע דא"ל שאמר לו ישראל ראה שעל חשבונך אני קונן ורוב כהנא דעבד הכי ממדת חסדיות:

ו עיר שישאל עכו"ם וכו'. משנה במסכת מנחות מקדמות: מכשירין פרק ב' ויחלף פרק אלו מליאות (דף כ"ד:) ושם נמשל דין זה: **ז היה** רוב העיר וכו' אם מצא במקום מן העיר וכו'. זה מנובד בפרק אלו מליאות ובגון דמי נכסיות ודמי מדרשות שלו וכ"ס בהלכות דק"ל דהרי הוה של מילאה ברוב עכו"ם אכל לא ברוב ישראל ואילו המקומות ברוב ישראל דרס כהן הן דמקומות ההם: **אבל** אם מצא וכו' ואפילו בא ישראל ונתן סימניה. מפורש שם ובהלכות הרב ז"ל: **אע"פ** שהיא שלו. מפורש שם ובהלכות:

ח מצא בעיר זו שרובה וכו' חבית של יין. מיימרה שם באלו מליאות כל זו הבנה. ומ"ש שאם בא ישראל ונתן סימניה מותרת בשתייה לוח שבמציאה. מפורש שם ויש שפירשו סימנין אלו חותם בחון חותם להמיר בשמיה והרשב"א הכריע דבמקומה סגי להמיר בשמיה דע"כ לא צענין חותם בחון חותם אלא היכא דמרתמי אכל הכא דהוה מליאה אס איתא דעכו"ם נגע אמאי הדר וקמיס והוה ליה כבולגמ דפניו סמומות מומרות:

ט עוף שחטף בשר וכו'. מעשה שם. ומ"ש מותר משום אכרה. לומר דמשום פסק טרפה אסור ודמכות ההם: **י המוצא** אבירה בבוטו של ים וכו'. גרייתא דרשב"א דכשעה שם וכבר כתבתי דין זה פ"ו:

יא המאבד ממונו וכו'. זה פשוט (בתרא דף פ"ג:) ואמרין בפרק אלו מליאות (דף כ"ה:) גבי אשפה עשויה לפיטות אכזה מדעת הוה פירוש ואין נוקקין לו: **יב אכרה** שאין בה וכו'. גרייתא שם: **יג מצא** שק או קופה וכו'. משנה שם (דף כ"ט:) ומ"ש ואומר דעתו. בגמרא מיימרה שם (דף ל"ז:):

היה

א טוח"מ ס' ר"ע ס' קמ"ג ע"ד: ב טור שם סמ"ג ע"ג: ג טוח"מ ס' קמ"א: ד טור שם ס' קמ"ב:

לחם משנה

פי"א ד והוא שטעה מעצמו וכו'. יא לא לו לרבינו ז"ל זה משום דנפקת הגזול ומאכל אמר יכול יגלוס עליו מ"ל וחשב עם קוניה ופירשו החס"ם בשם הערוך יכול יגלוס עליו שטעה את העכו"ם ויתן לו פסות ממה שנתן לו ומפני שאמר שמואל שם טעונו מותרת הולך להלק דטעונו היינו שהוא מטעה את עצמו אכל לא שהשאלו מטעה וכן כה"ל גנבה פ"ו כחב דאסור להטעונו מהאי קרא דוחשב עם קוניה משמע שכוונה כמ"ש. אכל צריש ה' גנבה כחב אכל טעונו כגון להטעונו בהשגון וכו' מותר ובלבד שלא ידע לו דליק חילול השם. ונראה שדעתו דעת החס"ם שכתבו שם על פירוש זה שלא יגלוס שכתבתי ח"ל אע"ג דטעות עכו"ם מותר אסור להטעונו במקום שהעכו"ם יודע שגזול ועושה עצמו כאלו ידע ע"כ. לפ"ז נמצא דאס און העכו"ם יודע מותר אפילו להטעונו:

עוף שחטף בשר וכו'. בגמרא אמרו שאני דיו דכוותו של ים דמי וכוותו של ים אמרו צ"ל אלו מליאות המאכל מן הארץ מן הדוג ומשוליותו של נהר ומותו של ים וכו' הרי אלו שלו מפני שהבעלים ממילאשם מהם. עוד אמרו שם מניין לאכזה ששטפה נהר שהיא מותרת אשר מאכז ממנו ומנאכה וכו'. ומפני שהוקשה לו כיון דכוותו של ים הכמות המירו מקרא דאשר מאכז א"כ למה לי יאוש בעלים פירוש דהאי בעלים ממילאשם

Lechem Mishne understands the opinion of the Rambam to prohibit deceiving the Akum if he may realize the deception, as opposed to a situation where it wouldn't be discovered.

רמב"ם גזילה פי"א ה"ה ולח"מ שם בלח"מ מכריח לחלק בשיטת הרמב"ם דבמקום שהגוי יכיר שהטעהו אסור להטעותו, משא"כ באופן שלא יכיר מותה.

שאלות ותשובות סימן יד חוט המשולש לח

בכלל זה דאמרינן ב' הגזול דגזילת שוחד כוכבים אסור וסייגו טעמא דעושק מני גזל איי וואיסורא דעובד כוכבים לא מלשן גזל ילפינן דייבעי דווקא כעין ויגזול לא הכתיב. אלא מואכלת ילפינן וכל שממון שוחד כוכבים חייב וכו'. חובעו ואינו משלם לו הרי זה נקרא אכילה דאסור וכמ"ס לדעת הרמב"ם. ואמנם לפי דברייהם קשה הכא בסוגיין דמשי רבא. כאן בגזילו כאן בהפקעת הלוואה. וסייגו מנא דאמר ר"ע דאין באין בעקפין מפני ק"ה הא לא"ה שרי ליהויה בהפקעת הלוואה אלא בהפקעת הלוואה מותר מן החורב ומפני ק"ה בלבד אסור. וקשיא זו הקשה בכ"מ בס' ובד"ה בח"מ סי' ש"ט :

והנראה בעיני דס"ל בהפקעת הלוואה דקאמר רבא לאו סייגו עושק מהני טעמי דכחינא ועוד דרבא גופיה קאמר בב"מ (דף ק"ה) וכו' גזל זה עושק עיי"ש אלא הפקעת הלוואה דסבא מייירי שלא בא ממון כסותי לידו בחזרה חוב וכלוואה ע"מ להחזיר ממון לידו אלא שיש לבדוק עליו חוב ממקום אחר דומיא דמכס דחייב הוא לכוחי ששכר המכס שלא בא ממון הכוחי לידו או דומיא דעבד עברי למאי דס"ד דאין גופו קאי. דלע"ז דבא ממון השוחד כוכבים לידו מ"מ לא בא לידו דרך חוב להחזיר בחזרה כממון אלא שבא לידו דרך מקום שקשה אותו למעשה ידיו וכל זה אינו בכלל עושק דעושק לא מקרי אלא שבה ממון לידו בחזרה חוב חזרה לבעלים או בעושק שר שרי דמה שמחזיר אלוהיו כיון כאלו בא ממון לידו בחיוב להחזיר לו. וכן כתב הרמב"ם בס' לפרש חזקו עושק יע"ש אבל כל כה"ג אינו העושק והגזול האפורס בחורב ואינו נקרא אכילה דגלמוד מואכלת כ' ובס"ג דוקא הוא דאמר ר"ע שאסור מפני ק"ה בלבד ועיין בב"מ (דף ק"ה ע"ב) דעבדינן גריסותא לגזל ועושק שר שרי דמשי יס לגלמוד דהיכא דלא אחי לידים ממון השוחד כוכבים ולא טרם ביה דומיא דמכס גרוע עפי מהיכא דאחי ממון לידים או טרם ביה. וכן נמי אפילו אחי ממון לידים כיון דבדרך מקח אחי לידים דמיא לאגא' ואין להאריך בהחילוק נכון דכסה"ג לא הוי בכלל וואכלת. ומיכא היכא דאין כאן מי שידוע בדבר ס"ל להראב"י דהוי בכלל טעמי של שוחד כוכבים שטעם מעממו וכן בשאין חובעין אותו אין זה בכלל וואכלת דואכלת לא מיקרי אלא או שוטל ממון מיד ליד מעיקרא בחזרה גזל או שבה לידו בחזרה חוב חזרה ואינו רוצה לשלם כשחובעין אותו דהשתא מקרי אכילה שגזל את ממון בחזרה ואלמנה וכן נראה מסוף דברי הראב"י שם יע"ש :

ומירו עוד קשיא בדברי הרמב"ם במ"ס בפ"ה מה' גזילה דנמוכס קטב ב"מים הקדמונים והעמיד ישראל ממונה לגבות מהם זה אסור להעביר מהם בין שהיה מלך ישראל בין שהיה מלך כותי שוחד כוכבים וכל השוחר ה"ס בכלל גזול. ואמאי הרי כסה"ג הפקעת הלוואה מיקרי. ועלה דכך מלחא הוא דמיייתין ק' :

דרכא דמשי כאן בגזילו וכו'. ומה לו בין מוכס שוחד כוכבים או ממונה משוחד כוכבים. ואפי' אממונה ישראל מכל מקום הרי עיקר המכס של שוחד כוכבים הוי וקשיא זו הקשה בכ"מ בס' ובכ"י סי' שס"ט ומה שזכרנו בזה הוא דוחק. וכבר עמד ע"ז במשנה למלך שם ודחה סי' בכ"מ וזכרנו הוא בדקדך אחר. אמנם גם חירויא חמוס. ואין דבריו מוכנים חזק דנשיקא ממון אין בו גזל דלא הוי אלא הפקעת הלוואה. חדע דודאי דכל ישראל שחייב ממון לחזק כותי שחייב הוא ללאס גם מכלכות מדינה ואינו משום זה ה"ה כל הפקעת הלוואה גזל. ועוד וודאי דגם במוכס ששכר מן המלך דמי הוא שלא יכריחו ממנו. והדרא קשיא לדוכתין דמה לי מלך כותי או מוכס כותי :

והיה נראה בעיני לחלק. משום דמכס סה"ס למלך עממו. דינא דמלכותא הוא דמסמיה משוחדה למלך עד כדי קבוצת דומיא דאמרינן בפסחים (דף ו') דבמה ארטנא פטורה מן הבכורה. ואפי' דמיא מסלק ליה בזוי. וכן עינא ארטנא היה פטורה מן המלס אי לא משום דליה לה קלא. וה"ע משום דיש למלך זכות בגוף הבכורה והעיסה עד שיסלק לו בזוי. ודומיא דסבא בכל ענין מפי המלך מן הסמיות יס למלך זכות ושעבוד בגוף הסמיות עד שיסלק ליה בזוי. וכיון שכן הוי דומיא דאמרינן בע"ע משום דגופו קאי ס"ל גזילא כשפיקע ח"ע ממנו. משא"כ בכותי ששכר המכס שלא קנה אלא סך המשה המגיע מן הסמיות. ואין לו זכות ושעבוד בגוף הסמיות. ומס"ס הולך לגי' במוכס שוחד כוכבים ולא חוקי במלך שוחד כוכבים ואפילו ממונה ישראל :

מירו גם זה אינו נוח לי. דמאן לימא לן שלא קנה מן המלך כל זכותו וכו'. ויש לו ג"כ זכות ושעבוד בזוי הסמיות. ועוד שגדא דמכס דעיקר טעמא דמכס כותי אס' הוי משום דסח' לוקח יוהר מכדי קבוצתו. ומס"ס מפרש נמי דהיטורא דרב אפי' קאי נמי אהך דאין שרעין וכמ"ס כל מפרשי הרמב"ם שם וגם נראה מדבריו דאפילו במוכס של מלך נמי כסאממונה עליו אדם שידוע עליו שהוא נאמן ואינו לוקח יוהר מכדי קבוצתו דאסור להבדיל דברי כחב להדיא ולא עוד אלא שסמכריה טעמו מן המכס הוא וכו'. משמע להדיא דווקא כסה"ג הוא דאסור להבדיל :

וע"כ נראה לי דהרמב"ם מפרש סך דרב אפי' במוכס כותי משום דסח' נטיל יוהר מכדי קבוצתו דס"ל גזל ומשום הכי ה"ה מותר להבדיל ולא משום דהפקעת הלוואה מותרת דס"ל לרב אפי' דגם הפקעת הלוואה נמי אסור כמו גזיל דהיינו עושק וסבא משום דסח' גזל הוי וטעל יוהר מכדי קבוצתו מיכא בישראל כה"ג וודאי אסור דאסור מפני שיש לחוש שלא יגזול ישראל ממנו יכא כוא גזל אחי ישראל דמה שהוא כדי קבוצתו דמלכותא דינא והמשביר הרי זה גזל וכן כתב הכ"י להדיא בח"מ סי' שס"ט דאפילו בישראל החשוד ליקח יוהר אסור להבדיל משום דנחב נגבא וכו' וזהו דין החורב דאפי' כסה"ג אסור

חוט המשולש חיים בן יצחק מוולוז'ין עמוד מס 94הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

גדר הפקעת הלוואה

שו"ת חוט המשולש להגר"ח מוולוז'ין, סי' ד (לח-א) ד"ה והנראה וכו' חילק בין עושק חיובי מגוי שהוא אסור, ובין הפקעת הלוואה המותרת.

Rav Chaim Volozhiner differentiates between actively withholding wages or property, and simply evading repayment of a loan.

קבח א) ואפילו היה בידו משכון ונטלו זה שפרע. אין או נפסלו ללא יהא נרץ להציל אחרים תמיהה, ואפילו נקרצו ונפסלו להקשות דהא בשטר אם מלוה נותן [ב] כתיבה או נפסלו בחטאת שלא לשמה חייבין צעלים להפריש אחרים תמיהה ומסירה היה גובה זו וכמ"ש הסמ"ע [סק"ב] והש"ך [סק"ב], ומשכון ואם לא נרץ כתיבה אלא כיון שמסר לו המשכון קנה הלוקח אפילו בלא כתיבה כמבואר בסימן ס"ו סעיף ח', ואפילו ממל המלוה אחר כך לא מהני דהקנאת המשכון עדיף מהקנאת השטר, ואם כן הכא נמי כיון שזה פרע אדעתא שיפרע מן הלוה ונטל ממנו המשכון הרי הוא במקום המלוה כיון שזכה במשכון משום דהסם בסימן ס"ו יד הלוקח אדעתא דקנין זכה במשכון ומעולם לא נפטר הלוה, אבל הכא הוא פוטר ומסלק את המלוה מחוב וירד רק אדעתא שיפרע מן הלוה, ואם כן כיון שמסלק את המלוה הרי נמחל שעבוד המשכון וממילא הדרא משכנתא ללוה. אבל אם אומר המלוה קודם פרעון זכה במשכון ודאי זכה הפורע במשכון ולא גרע מכתיבה ומסירה בשטר זה פשוט:

ב) ואפילו היה המלוה דוחקו. עיין ש"ך [סק"ג] שהאריך בזה והעלה דצבעל חוב דוחק לא שייך טעמא דמפייס הוינא ליה, וע"ש שפירש דברי הירושלמי שמביא מהך דמודר מקריב שלו בשביל חבירו שחייב בקנין וכו' וקאמר בשלא נכנס לידו כלום והא בשלא נכנס לידו כלום ע"כ, ומפרש הש"ך דהירושלמי סובר הך דמודר מקריב משלו בשביל חבירו שחייב בקנין וכו' זה הוי צעל חוב דוחק דהא ממשכנין עליו, ומשום הכי קאמר מי סברת בשלא נכנס לידו כלל ר"ל שלא נכנס לידו של כהן אלא איכא לפרושי שכבר הקריב קרבנותיו ונאבדו מיד כהן וכו' לא מחייב צעל הבית וזהו כמירון הגמרא תורמין על האבדו ע"ש. וראיתי בתומים [סוף סק"א] שהתפלל מאוד זה לשון, ואני אומר במחילה אלף מכבוד תורתו הרמה לא דיבר נכונה וכו', ומלבד הרבה דמוקים בפי' אף גם דינו לא ימכן ומעולם לא שמענו דאם הפריש קניי זצ"ל ליד כהן ונאבדו

יחזיר לבניו ואם החזיר אין רוח חכמים נוחה הימנו במה דברים אמורים כשהיה הורתן ולידתן שלא בקדושה אבל אם היתה הורתן שלא בקדושה ולידתן בקדושה רוח חכמים נוחה הימנו.

סימון קבח

דין הפורע חוב של חבירו או שמושכנו בשביל חבירו וכו' ב' סעיפים

א הפורע חובו של חבירו שלא מדעתו אפילו היה בשטר א) ואפילו היה עליו משכון ונטלו זה שפרע (א) אין הלוה חייב לשלם לו ונטל משכנו בחנם והרי אבד זה הנותן מעותיו ב) (ב) ואפילו אם היה המלוה דוחקו לפרוע (שמא) היה הלוה מפייס את המלוה ומוחל לו. הגה: וכנ"ל עיקר דלא כש מולקין ואומרים דחייב לשלם (טור בשם ר"ת והרא"ש) ויש אומרים דוקא כשפורע לישראל אבל ג) אם פרע לעכו"ם חייב לכולי עלמא

ג) אם פרע דגוי. עיין ש"ך [סק"ו] שהאריך לחלק בזה דכיון דאפילו צעל חוב דוחק פטור אם כן חו אין לחלק בין ישראל לגוי ע"ש. ובתומים [סוף סק"ב] כתב בזה דכיון דהפקעת הלוואה מותר הוה ליה עליה ע"ש. ולא נהירא דודאי דין ממש הוא שחייב לפרוע כמו לישראל וכמ"ש הרמב"ם [פ"א מגילה ה"ב] וש"ע בסימן ש"ט [ס"א] אסור לגזול או לעשוק אפילו כל שהוא בין מישראל בין מעכו"ם, וע"ש שכתב בש"ע איזהו עושק בין הלוואה בין שכירות, ועיין בערכין ר"פ שום היתומים [כ"ב ע"א] דמוקי בחוב גוי וקיבל עליו לדון בדיי ישראל והרי מוכח דהדין שצריך לשלם כמו לישראל. והא דהפקעת הלוואה מותר כתב רש"י פרק הגזל היכא דטען ליה ליושר נתתי לאצין ומת דלא ידע ע"ש דף ק"ג, אבל היכא דמכר ויודע בחובו אסור לעשוק אפילו כל שהוא:

ליתר עיון

17

להוציא הגולה מתחיי יוצא גם במה שנותן אותם לארנקי של צדקה אבל בגזל מאחרים ואף מאביו כשעדין חי מחייב להחזיר דוקא לבעלים הגזולים שלהם הוא חייב. וכן מה שלא ידוע למי גזל הרי צריך לעשות בהן צרכי רבים ולא נפטר בנתינתם לצדקה כדכתבתי לעיל. ורק על הגנבות שמקופות של צדקות ליתן אותם לצדקה ההיא שגנב ממנה או לאחרת באופן שרשאין לשנות ורוצה ליתנם בלשון גרבה שייך ספקתך. אבל פשוט שליתן בחשאי שלא ידעו להחזיק לך טובה ולכבודך בזה שיחשבו שנדבת עתה תצא ידי חובתך אבל אם תתן באופן שיחשבו שנדבת עתה יחזיקו לך טובה ויכבדוך בשביל זה לא תצא ידי חובת השבת הגולה. ועיי' נדר בשעה שאתה עולה לתורה כ"ש שלא תצא ידי חובת השבת גולה. שבזה אף ליפטר מחיוב נדר אחר אינו יכול כגון שהיה כבר מחייב לצדקה מנדר אחד ונדר עתה כשעלה לתורה סך אותו הנדר וחשב בלבו שהוא רק לשלם נדר הראשון הוא דברים שבלב מחייב לשלם סך ב' הנדרים.

ומה ששאלת באות ט"ו אם צריך דעת בעלים ובאות ט"ז אם צריך לכתוב להודיע בשביל מה נשלח לו הממון ובאות י"ז אם צריך לגלות את שמך. הנה אם הוא שלא לדעת היינו שלא ידעו הבעלים שנגנב מהם א"צ דעת בעלים ויכול לשלם עיי' הדואר אף שלא לכתוב בשביל מה נשלח וא"צ לגלות מי הוא המשלח אבל באופן שידע מהדואר שנתקבל ביד הבעלים. ואף אם נודעו הבעלים מהגנבה סגי במנין דהלכה כר' יוחנן שלא בכע"צ וכדאיפסק בש"ע חר"מ סי' שניה סעי' א' וא"כ עיי' הדואר הא יש מנין ויצא בזה. אבל הוא רק כשלא נודעו מי גנב מהם דאם נודעו מי הוא מסתבר שצריך שידעו שאותו הגנב החזיר אם אפשר שיטעו שאחר שלח להם סך זה. אך בכל אופן צריך מהם מחילה על הצער אם נודעו מהגנבה והיה להם צער ובשביל זה צריך לכתוב מכתב לבקש מחילה כדאיתא ברמב"ם פ"ב מתשובה ה"ט. ומוה שאיתא ביומא דף פ"ו מכסה פשעיו לא יצליח הוא בעברות שבין אדם לחברו אלמא דיותר טוב שיגלה שמו שחטא לו רשע בתשובה וכן איתא ברמב"ם שם ה"ה שאין תשובתו גמורה כשמתגאה ואינו מודיע. אבל כיון שברש"י איתא שהוא כדי שיבקשו שימחול לו וכן איתא בכ"מ שם לכן אולי יכול לסמוך שאף כשלא יגלה שמו אלא יכתוב במכתב ששולח לו מה שגנב ממנו ומבקש ממנו שימחול לו אף שאינו יודע שמו נמי סגי לסמוך שימחול. ואם לא נודעו מהגנבה שלא היה להם צער א"צ לכתוב כלום וסגי בשלח הממון עיי' הדואר לבד כדלעיל.

מדין כבוד אב ואם לבקש מהם מחילה על שעשית שלא כרצונם.

ומה ששאלת באות ט' בהברחת מכס וערמה מתשלומי טעלעפאן וסעבויי וכדומה. הנה ודאי צריך תשובה ע"ז ולהחזיר שלא לעשות עוד. וחפצים שבעין שישנם עדין צריך להשיב שכן מפורש בתוספתא פ"י דב"ק ה"ח ואיפסק כן ברמב"ם פ"א מגולה ה"ב שכתב ואם גזלו או עשקו יחזיר עיי"ש וכן בש"ע סי' שמ"ח סעי' ב'. ואם אינם בעין עיי' אונס מסופקני אם יש דין תשלומין וראוי להחמיר וכ"ש באינם בעין באיבד בידים שצריך להחמיר. ועיי' בנה"מ שם סק"א שמקשה על עצם דין השבה אך מ"מ טוב להחמיר.

ומה ששאלת באות י' בחפצים שבאו לידך ברמאות פשוט שהוא כמו בגנבה וצריך להחזירם אם הם בעין ואם אינם בעין חייב בתשלומין. וראוי להחמיר אף לעכרים כדלעיל.

ומה ששאלת באות י"א בחפצים שאתה מסופק אם באו לידך בהיתר או באיסור. הנה אם אחד תובע ואומר שהוא שלו ואתה מסופק אם גזלת אף שאתה פטור בדיני אדם מ"מ כיון שאתה רוצה לשוב בתשובה אתה חייב לצאת ידי שמים. ואם ליכא מי שתובע ממך היינו אף שתראה למי שאתה מסופק שממנו גזלתו לא יתבע ממך בברי. אתה פטור אף לצאת יד"ש כמפורש בב"ק דף ק"ח ואיפסק כן בש"ע חר"מ סי' ע"ה סעי' י'.

ומה ששאלת באות י"ב שברי לך ששכחת הרבה גנבות שעברת. הנה נראה לע"ד שצריך אתה ליתן לצרכי רבים כ"כ עד שיצא הספק מלבך שיש ללמד זה מהא דמנחות דף ק"ז מדין נדר ששכח כמה פירש שצריך ליתן עד שיאמר לא לכן נתכוונתי ולא גרע חיוב השבה דגזל מחיוב קיום נדרו. אך חששות בעלמא שמא שכח אין להחשיב זה לספק כלל. אלא אם יודע ששכח ואינו יודע כמה או קרוב לו ששכח. ומה ששאלת באות י"ג אם יש דין כפל. הנה לחייב כפל צריך דוקא ע"פ עדים וב"ד סמוכין לעגוש דיני קנסות שבוה"ז ליכא ובהודאה אף בב"ד סמוכין פטור דמורה בקנס פטור לכן אף להחמיר לכפרה אין שייך זה.

ומה ששאלת באות י"ד אם תצא ידי השבת גולה כשתשלם באופן שנראה כצדקה. הנה על הגנבות מבע"ב הא צריך להחזיר ולשלם להבעלים דוקא. ומה שא"ר יוסף בב"ק דף ק"ט אפי' לארנקי של צדקה הוא בגזל את אביו ומת אביו והוא יורשו שמדיני ממון הרי הוא שלו ורק שמ"מ בנשבע מחייב

אגרות משה - ד (ח"מ א, או"ח ב, אה"ע ב) פ"ינשטיין, משה בן דוד עמוד מס 154 הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

19

PART I CATEGORIES OF GEZEL AKUM

Gezel Akum

PART I

Rabbi Yosef Greenwald, Rav of Khal Dexter Park

A TRANSCRIPTION OF THE YORUCHA CURRICULUM WEEKLY SHIUR VIDEO

INTRODUCTION

The subject of gezel akum is a complex one in which we must not only determine the strict halacha of what is permitted and forbidden, but also what is ethically and morally right and wrong, even if the halacha may permit the action. In this overview, we will aim to provide the context for the various discussions and opinions on Gezel Akum, ta'us akum, and hafka'as halva'a.

THE TALMUDIC OPINIONS CONCERNING GEZEL AKUM

The Gemara (Bava Metzia 111b) indicates that the question of whether gezel akum is mutar or assur is a machlokes tana'im, without a definitive ruling. In Bava Kama (113a-b) the Gemara discusses the issue in more detail. There as well, the Gemara first analyzes a baraisa that appears to portray the permissibility of gezel akum as a machlokes Tana'im. However, the Gemara in Bava Kama concludes definitively that gezel akum is assur (though Acharonim discuss whether the issur is a biblical or rabbinic one).

What is the rationale to suggest it would be permitted to steal from an Akum? Do those opinions in the Gemara believe that it would be permitted to rob a bank or maliciously destroy the property of an Akum? In addition, it is interesting to note that the Gemara cites the source for forbidding gezel akum (according to the opinions that it is forbidden) as being a pasuk concerning an eved ivri who is sold to an Akum. If the eved ivri wishes to stop his service in the middle, the Torah states "v'chishav im koneihu" (Vayikra 25:50), he must calculate how much money he owes to his owner for the work he does not do and compensate the owner accordingly. The Gemara thus states that since the eved ivri may not simply leave, this indicates that gezel akum is assur. Why does the Gemara not employ the regular pasuk of lo sigzol as the source for gezel akum? Apparently, the nature of the prohibition of gezel akum is different from the standard prohibition of geneivah or gezeilah.

THE DIFFERENCE BETWEEN GENEIVAH AND GEZEILAH

In order to better understand the basis for the machlokes, let us analyze the Rambam's presentation of the categories of gezeilah and geneivah in Mishneh Torah and the slight nuances between them.

The Rambam (Geneivah 1:1) writes that one who is "goneiv mamon mishaveh perutah v'malah oveir al lo ta'aseh, shene'emar lo tignovu," "One who steals money worth the value of a perutah or more thereby transgresses a negative prohibition, as it states, 'Do not steal.'" The Magid Mishneh explains that although the Rambam refers to a shaveh perutah, even one who steals a smaller amount has still violated the prohibition. This is similar to the concept of chatzi shiur regarding the consumption of a forbidden food, where even less than the minimum amount of a prohibition is still assur.

In contrast, the Rambam by Gezel (Gezeilah V'aveidah 1:1) writes that one who is "gozeil es chaveiro shaveh perutah oveir b'lo ta'aseh shene'emar lo tizol," "One who steals the value of a perutah from another transgresses a negative prohibition, as it states, 'Do not steal.'" In contrast to Hilchos Geneivah, where the Rambam mentions stealing a shaveh perutah "or more," the Rambam here simply mentions stealing a shaveh perutah.

Another difference between the Rambam's formulation concerning gezeilah and geneivah directly relates to our issue of stealing from an Akum. With regard to gezel, the Rambam states in a separate halacha (Gezeilah 1:2) that it is "assur ligzol kol shehu din torah, afilu goy oveid avodah zarah, assur ligzol," "It is forbidden to steal any amount according to the Torah; even from an Akum who worships idols, it is forbidden to steal." With regard to geneivah, though, the Rambam includes the prohibition of geneivah from an Akum in the original halacha, saying that the prohibition applies to an Akum as well. What is the reason for the difference in wording?

The Brisker Rav related in the name of his father R' Chaim Soloveitchik that these differences can be explained

Gezel Akum

PART I (CONTINUED)

Rabbi Yosef Greenwald, Rav of Khal Dexter Park

A TRANSCRIPTION OF THE YORUCHA CURRICULUM WEEKLY SHIUR VIDEO

based upon an underlying distinction between geneivah and gezeilah. On the surface, the main difference is what Rashi writes in Parshas Mishpatim, that gezel is defined as stealing publicly, while geneivah is defined as stealing secretly. However, the Rambam is giving a deeper insight. The Gemara (Bava Metzia 60b) indicates clearly that gezel is a general term referring to any financial wrongdoing that the Torah does not condone. For example, withholding wages from an employee, although it is not actively stealing from him, is still referred to there as Gezel. Likewise, not returning interest that was received in a forbidden manner is also referred to as a form of gezel, as well as avoidably defaulting on a loan (though if one hired or borrowed initially with intent not to pay, it may qualify as actual geneivah). Thus, the term gezel appears to be used to define any case of financial wrongdoing that involves withholding the possessions of another, even if there was no specific act of theft.

Another example of gezeilah that does not necessarily constitute an act of stealing can be found in a Gemara in Bava Metzia (26). The Gemara discusses a case where Reuven sees Shimon drop an item (e.g. a bag of groceries) that has a siman and Shimon has not yet realized that he dropped it, so ye'ush (despair of the owner that he will retrieve it, rendering it ownerless) has not yet occurred. If Reuven picks up the item in order to acquire it for himself, he is considered a gazlan, since it still belongs to the original owner. But if Reuven picked up the item with intent to return it, but then decided to keep it for some reason (e.g., his yetzer hara convinced him to take it or it was too difficult to return) he violates the mitzva of hashavas aveida but not the issur of gezel since his initial intention was to return it. Thus, gezel would be defined as possessing an item in a financially inappropriate manner (such as picking up the lost object with intent to keep it), even if one does not steal directly from the owner.

Yet another example of this definition of gezeilah can be seen from the case of a mazik, one who damages. Although the obligation of compensation for causing damage is discussed in Bava Kama numerous times, it never directly discusses a specific prohibition against

causing damage (such as causing a car accident through negligence). Rishonim offer numerous approaches for the basis of the prohibition to damage, one of which is that it is subsumed under the issur gezel (Rabbeinu Yonah). The reason for this is the same principle as above; any act that causes a financial loss, even if not actually defined as stealing, is considered gezel.

Geneivah, on the other hand, would be defined as the act of removing an item from the possession of another without permission.

Support for this definition of geneivah can be found in a different passage in the Gemara (Bava Kama 27a), which cites a tremendous chiddush in the name of Ben Bag Bag. According to Ben Bag Bag, one who secretly trespasses into the property of another at night to retake one's own items that were stolen from him, violates the prohibition of geneivah. Why, though, would one be considered stealing when simply retrieving an object that belongs to him? The answer is that any act of thievery (such as entering someone else's property to appropriate an object) is inherently defined as a ma'aseh issur, even if one is taking back his own possessions or money. Although the halacha may not be in accordance with Ben Bag Bag, his chiddush illustrates the point that geneivah can be defined as any act of thievery, irrespective of the loss to the victim.

Based upon these definitions, R' Chaim explains that the Rambam writes that the issur geneivah applies to stealing "shaveh perutah v'ma'alah" because the focus is on the act of thievery. Regardless of how much is stolen, it is defined as one act of theft. In contrast, the Rambam formulates the issur gezeilah as stealing a "shaveh perutah" because the focus is upon the loss every shaveh perutah that one steals is considered a separate aveirah, since it causes an additional loss to the owner.

GENEIVAS AKUM VS. GEZEL AKUM

This principle also explains the difference between the Rambam's depiction of gezel akum and geneivas akum. Chazal never entertained the notion that an act of thievery,

i.e., geneivah, is permitted, even from an Akum. It is always forbidden to rob a bank or similar act of theft, regardless of the identity of the victim. For this reason, the Rambam includes the prohibition of geneivas akum together with standard geneivah, since the issur is identical. However, the discussion in the Gemara and Rishonim with regard to gezel akum concerns whether the Torah is as sensitive to the financial loss of an Akum as it is to that of a Jew. Those who would permit gezel akum understand that the Torah is specifically concerned with preventing financial loss to a Jew, but we are not obligated to be as sensitive to the financial loss of an Akum.

According to the above, we can now understand the context of the discussion around Gezel Akum. No opinion is suggesting one may commit acts of thievery or aggression against the person or property of an Akum. The entire conversation of the Gemara in Bava Kama is referring to kinds of financial loss that do not involve direct stealing, which is included in the category of gezeilah. Even there, the Gemara concludes that it is prohibited. This issur, though, may not be on the same level of severity as the standard issur of geneivah or gezeilah, as evidenced from the Gemara's source for forbidding gezel akum as being from eved ivri. This is why the Rambam in Hilchos Gezeilah adds a separate halacha (1:2) stating that gezeilah from an Akum is forbidden, because this prohibition, which applies to causing financial loss to an Akum, is distinct from the standard one of gezeilah, and has a less severe status. Indeed, the Shach (C.M. 359) cites the Yam shel Shlomo that gezel akum is only a derabbanan prohibition.

GEZEL AKUM VS. HAFKA'AS HALVA'ASO

Another point that is more readily understandable based on this explanation is the distinction between gezel akum and hafka'as halva'aso. The Gemara in the same sugya in Bava Kama states that even if gezel akum is assur, hafka'as halva'aso, defaulting on a financial commitment to an Akum (e.g. not repaying a loan), is mutar. Likewise, the aveidah of an Akum need not be returned, as well as money he gave away in error. However, even this leniency is limited according to many Rishonim, who distinguish between a case where one actively tricked an Akum (Mateh Akum) as opposed to where one simply capitalized on a mistake that an Akum made (Ta'os Akum). In the former case, known as "hit'ahu," benefiting financially from the action is assur and is defined as an act of gezel according to many opinions. For example, creating an online scheme where customers order and pay for an item with a credit card but never actually receive the item is included in this category and is forbidden. It is only when there is no act of impropriety

on the part of the Jew, i.e. ta'os akum, benefiting from his mistake, that would be permitted, as recorded in the Rema (C.M. 348:2). Thus, if the Akum erred and a Jew was not charged the amount of money that he should have paid, it is permitted for the Jew to keep the money since the mistake was made by the Akum alone.

CHILUL HASHEM AND THE MORAL IMPERATIVE

The Gemara makes another important point concerning the relevance of chilul Hashem to our discussion. The Gemara declares that although gezel akum is forbidden, it is permitted to keep the lost object of an Akum. The exception would be in a scenario where a chilul Hashem is created, in which case it is still assur. The formulation of the Gemara seems to indicate that the consideration of chilul Hashem transforms a permitted action into one of actual gezel. The Rambam also implies this when he states (Gezeilah 11:3) that it is permitted to keep the lost object of an Akum unless a chilul Hashem is involved, in which case it is assur.

What is defined as a case of chilul Hashem? Generally, if others are aware of one's deception and techniques of duplicity, it is considered a case of chilul Hashem. In contrast, the cases in the Gemara where chilul Hashem is not present refer to where no one realizes that trickery is being utilized. In these cases, it is permitted.

Although as we have discussed, hafka'as halva'aso and benefiting from ta'us akum are permitted in cases where no chilul Hashem exists, one still needs to address whether it is appropriate to engage in such behavior. Clearly, the guidelines developed here are not black and white, and even when a particular action could be permitted, it may still be recommended to avoid it. The Be'er HaGolah (C.M. 348) famously comments that many of the people who made their fortunes due to the financial mistakes of an Akum [even though they were technically permitted] did not merit to maintain their wealth. For these reasons, one must ask specific shailos when situations arise.

To watch the video or listen to the shiur given by the Dayan, visit: Yorucha.org

Or signup to receive them via whatsapp: 732.232.1412

Core Curriculum

 (SUBJECT TO CHANGE)

YEAR I

WINTER 5784 PART I

דינא דמלכותא - Dina D'malchusa

- Governmental Laws and Taxes
- Civil Applications of Governmental Law

מנהג בממון - Minhag B'mammon

- Common Business Terms and Practices
- Communal Legislation and Enactments

משפטי הממון - Introduction to Monetary Halacha

הלכות גזל - Gezel

- The Prohibition of Theft
- Alternative Forms of Theft (Blackmail, Copyright, Etc.)
- Gambling and Dealing in Stolen Goods

SPECIAL EDITION [CHANUKAH]

לא תחנם - Corporate Gifting

- Matnas Chinam and Ma'achalos Assuros

YEAR II

WINTER 5785 PART I

הלכות סרסור - Brokerage

- Appointed and Self-Appointed Brokers
- Co-Brokering and Cutting Out a Broker

לשון הרע במסחר - Lashon Hara in Business

- The Parameters of Lashon Harah
- The Heter of To'eles

חלוקת - Dissolution and Termination

- שותפות/סילוק פועלים - Partnerships and Corporations
- Dissolution
- Firing Employees
- Quitting
- Severance

הלכות אומן שקלקל - Malpractice and Corruption

- General Malpractice
- Medical Malpractice
- Professional Liability
- Corruption, Self-Dealing and Kickbacks

WINTER 5785 PART II

הלכות הלואה - Loans and Bankruptcy

- The Mitzvah to Lend Money
- Guarantors
- Collections
- Forgiveness & Bankruptcy

WINTER 5784 PART II

גזל וטעות עכו"ם - Gezel Akum and Ta'us Akum

- Categories of Gezel Akum
- The How's and Why's of Gezel Akum

גניבת דעת - Geneivas Daas

- Intentional and Unintentional Misinformation
- Advertising and Marketing

אונאה ומקח טעות - Ona'ah and Mekach Ta'os

- Fair vs Unfair Pricing
- Exclusions and Limitations to Ona'ah
- Mistaken Calculations and Measurements
- Defining a Mekach Ta'os
- Liabilities in a Case of Mekach Ta'os

השגת גבול - Fair Competition

- Forbidden Forms of Competition
- When Competition is Permitted
- Ani Hamehapech and Headhunting
- Soliciting and Marufiah

הלכות קנינים - Kinyanim Expounded

- Types of Commitments
- The Halachos of Mi Shepara
- Acts of Acquisition
- Transactional Kinyanim and Kinyanim with Non-Jews

SPECIAL EDITION [PESACH]

הלכות חמץ במסחר - Corporate Chametz - The Issues and Solutions

- Non-Jewish or Ownerless Chametz on Jewish Property
- Benefitting from Chametz or Other Isurei Hana'ah
- Chametz Received on Pesach

WINTER 5785 PART II (CONT)

יסודי הלכות רבית - Ribbis Fundamentals

- The Prohibition of Ribbis
- Classifications of Ribbis
- Conditional Ribbis
- Heter Iska

הלכות רבית במסחר - Ribbis in Commerce

- Prepayments and Borrowing Measure for Measure
- Credit Sales and Services
- Loans from Non-Jews on Behalf of Jewish Borrowers
- Banks, Unions and Corporations

SPECIAL EDITION [PESACH]

הלכות מכירת חמץ - Mechiras Chametz

- General Concepts
- Methods of Sale
- Complications and Solutions

SPRING 5785

ב"ד חלק א' - Bais Din Part One

- The Bais Din Process
- Choosing a Bais Din
- Presenting Arguments
- The Din Torah Procedure

SPRING 5784

הלכות שותפות - Partnerships and Corporations

- Partnership Formation
- Profits & Losses
- Operations
- When a Partner Engages in Misconduct

הלכות שטרות - Halachic Deals and Documents

- Contracts 101
- Thai, Asmachta, and Moda'ah
- The Halachic "Agreement Validation" Clause
- Non-Competes and Non-Solicitation Agreements

SUMMER 5784

הלכות צדקה ומעשר ח"א - Tzedaka and Maaser 1

- The Mitzvah of Tzedakah
- Who is Obligated in Tzedakah?
- How to give Tzedakah
- Who is Entitled to Accept Tzedakah

הלכות צדקה ומעשר ח"ב - Tzedaka and Maaser 2

- The Mitzva of Ma'aser
- How Should Ma'aser be Spent
- The Orders of Preference in Tzedakah & Ma'aser
- Additional Halachos of Tzedakah & Ma'aser

ELUL 5784

הלכות פועלים - Employment

- Employment Agreements
- Liabilities for Broken Agreements
- Volunteers / Hiring Jewish
- The Employer-Employee Relationship

SPECIAL EDITION [SUKKOS]

מסחר בחול המועד - Commerce on Chol Hamoed

SPRING 5785 (CONT)

ב"ד חלק ב' וערכאות - Bais Din Part Two

- Peshara and Din
- Arriving at a Settlement Agreement
- The Prohibition of Arka'os
- Agreements Predicated on Secular Law

SUMMER 5785

הלכות מסחר בשבת - Shabbos and Commerce

- Non-Jewish Workers on Shabbos
- Kablanus on Shabbos
- Earning Money on Shabbos
- Transactions That Occur on Shabbos

הלכות עבודה זרה במסחר - Avoda Zara in Commerce

- Maintaining a Distance from Avoda Zara
- Lifnei Iver: Selling or Renting to Avoda Zara
- Issur Mehane: Buying or Renting from Avoda Zara
- Building or Enhancing a Place of Worship

ELUL 5785

יחוד והרחקה מעריות - Yichud & Gender Related Practices in the Workplace

- Where Yichud Applies
- Yichud in the Vicinity of a Spouse
- Multiple Men/Women and Cameras
- Interactions Between Men and Women

TISHREI 5786

Torah Study – הלכות תלמוד תורה

- The Mitzvah of Talmud Torah
- Choosing a Syllabus
- Supporting Torah Study

WINTER 5786 PART 1

Custodians – הלכות שומרים

- Becoming a Custodian
- Paid and Unpaid Custodians
- Borrowers & Renters
- General Halachos of Shomrim

Hashavas Aveida – הלכות השבת אבידה

- Protecting Others from Loss
- Conditions of Hashavas Aveida
- The Rules of Yeiush
- Items Placed Willfully
- Responsibilities of the Finder

Agency in Halacha – הלכות שליחות

- General Rules of Agency
- Mistakes and Misrepresentations
- Revenue Produced by an Agent
- Incapacitation and POAs

WINTER 5786 PART 2

The Laws of Rentals – הלכות שכירות

- Lease Agreements
- Terminations and Evictions
- Repairs and Maintenance
- Subleasing and Damages

Children in Commerce –
חרש שוטה וקטן במסחר

- Acquisitions and Parental Rights
- Commercial Transactions
- Loans, Custodianship, and Damages
- Incapacitation and Executors

SPRING 5786

The Laws of Damages – הלכות נזיקין

- Acts of Damage
- Causative Damages
- Fire Damage
- The Laws of *Bor*

Neighbor Law – הלכות שכנים

- Harmful Practices and Uses
- Invasion of Privacy
- Noise Disturbances and Foot Traffic
- Easements and Shared Expenses

SUMMER 5786

Derived and Unsolicited Benefits – דיני נהנה ויורד

- Derived Benefits
- Benefits without Cost
- Unsolicited Benefits
- Special Cases of Unsolicited Benefits

SUMMER 5786 (CONT)

• The Laws of Duress – הלכות אונס ומדעה

- Sales and Gifts Under Duress
- Preemptive Declarations of Duress
- Defining Duress
- The Prohibition of Forced Sales

ELUL 5786

Inheritance – הלכות ירושה

- The Orders of Inheritance
- Changing Beneficiaries
- Laws, Customs, and Enactments
- Wills and Testaments

COMING SOON

INDUSTRY-SPECIFIC TRACKS

Real Estate Track

- General Real Estate
- Bar Metzra
- Acquisitions and Ani Hamehapech
- Lo Sachmod
- Brokerage
- Landlord/Tenant
- Zoning Laws
- Rent Control and Evictions
- Fix and Flip
- Administrations and Boards

HealthCare Track

- Shabbos and Yom Tov
- The Kosher Kitchen and Lifnei Iver
- Foodservice Arrangements
- Partnerships and Ownership Structure
- Ancillary Businesses
- Finance and Ribbis
- Nursing and Housekeeping

- The Halachic Home; Eruv, Mezuzah, Tevilas Keilim, and Medication
- Compliance and Fiduciary
- Hiring and Poaching
- Avodah Zara and Chukas Hagoyim Issues
- End of Life and Other Medical Matters

Finance and Ribbis Track

- Introduction: Understanding Ribbis
- Review of Ribbis Fundamentals
- Ribbis Mukdemes - Ribbis Me'ucheres
- Ribbis Devarim
- Defining Ribbis: Gifts, Favors and Charitable Donations
- Selling Conditional on Reversing the Sale
- Using a Purchased Item When the Sale was Reversed
- Ribbis as a Knas: Fines & Penalties
- Differentiating Between Expenses & Interest: Defining the Two
- Ribbis with Non-Jews and Mumar

- Corporate Lending & Borrowing
- Ribbis in Partnerships
- Ribbis in Contracts - Capital Calls and Late Fees
- Arvus & Ribbis: Cosigning on a Non Jew's Loan
- Arvus & Ribbis: Cosigning on a Ribbis Loan
- Ribbis Responsibilities of Lawyers, Brokers, and Witnesses
- Purchasing Tax Liens and Mortgage Bundles
- Deal Syndication and the Real Estate Process from Negotiation to Closing
- Credit Unions - Ownership in Ribbis Entities
- Credit Unions: Paying Ribbis by Court Order
- Hard Money Loans & Heter Iska - Kulo Pikadon; Chatzi Milve
- Heter Iska- The Approach of Reb Moshe Feinstein
- Heter Iska Klali and Loans Specified to be Al Pi Heter Iska
- Foreign Currencies and Commodities: Se'ah Bese'ah in Today's Marketplace
- Pesika: Deposits & Price Guarantees
- Tarsha- Paying for Credit & Early Bird Specials

על פי התורה אשר יורוך

Yorucha

IN-DEPTH BUSINESS HALACHA CURRICULUM

MISSION To facilitate and provide a framework for the frum businessman to gain the in-depth halachic knowledge he needs for contemporary business dealings.

VISION Through increased knowledge and guidance, Yorucha will elevate the frum public's adherence to halacha as it pertains to choshen mishpat and standard business practices.

What

This ambitious project will harness the collective expertise of a team comprised of advanced talmidei chachamim, experienced, seasoned Dayanim, that are well versed in corporate practice and common business norms. Collaborating with a talented group of editors and writers, they have created a syllabus and curriculum of study, with accompanying shiurim and personal guidance.

How

The core curriculum is segmented in modules, and can be learned as an individual self paced; or, participants can join chaburots coordinated by the Bais HaVaad for those that desire group study. Page by page, step by step, the learning will be facilitated with a daily audio "Blatt shiur" guiding the participant through the sources as well as a weekly video shiur presented on each topic by Dayanim that will share fundamental and practical applications of the sugya covered.

Daily practical Q&A applications of the subject matter will be offered alongside through the Business Halacha Daily series.

Why

As participants amass a broad and deep knowledge on an academic level directly from the source — coupled with real life scenarios presented by experienced Dayanim — they will acquire the clarity to determine not only what is a **שאלה**, but, more important - why.

Only through **עמלות בתורה** — understanding the fundamentals of the subject — can one truly appreciate and internalize what defines right and wrong.

Similar to a sofer who, with his intensive knowledge of hilchos safrus, is confident and secure in the propriety of his profession; so, too, businessmen will gain the peace of mind knowing with conviction that they ply their trade *be'emunah uveyosher*.

YORUCHA CORPORATE SPONSORS:

R' & MRS. YUDI HERTZBERG - MONSEY, NY

BY MR. AND MRS. MICHAEL NUDELL

MONET BINDER
LAW

NY-718.514.7575; NJ-732.333.1854
monet@mbinderlaw.com

YORUCHA BENEFACTORS

Mr. & Mrs. Michael Abramson - Los Angeles, CA

R' & Mrs. Shimshon Bienstock - Los Angeles, CA

Mr. & Mrs. Steve Milstein - Lido Beach, NY

R' & Mrs. Tzvi Rieder - Monsey, NY

R' and Mrs. Nachum Augenbaum - Far Rockaway, NY

YORUCHA DONORS

R' & Mrs. Chaim Gross - Lakewood, NJ

R' & Mrs. Leizer Rousman - Lakewood, NJ

R' & Mrs. Yaakov Klein - St. Louis, MO

Mr. & Mrs. Jared Fineman - Bala Cynwyd PA

R' & Mrs. Yossi Wexler - Lido Beach, NY

R' & Mrs. Saadia Zakarin - Monsey, NY

Rabbi & Mrs. Sindy Newman - Brooklyn, NY

R' & Mrs. Shumy Reichman - Brooklyn, NY

Mr. & Mrs. Adam Kaplan - Chicago IL

Mr. & Mrs. Ariel Sultain - Lido Beach, NY

Dr. Danny Zaghi - Los Angeles, CA

SPONSOR YORUCHA *Fuel the growth of Yorucha*

TO THOUSANDS WORLDWIDE!

- ☐ Yorucha Partner \$25,000
- ☐ Month of Yorucha \$18,000
- ☐ Ma'areh Mekomos Booklet \$10,000
- ☐ Yorucha Corporate Sponsorship \$5,000
- ☐ Ma'areh Mekomos Booklet Distribution \$2,600
- ☐ Week of Yorucha \$1,800
- ☐ Sarei Elef \$1,000

For sponsorship opportunities please contact the Yorucha office

732.276.1344 ext. #302 | yorucha@baishavaad.org | www.baishavaad.org/donations/support-yorucha/

Donations can be made payable and sent to: Bais HaVaad Halacha Center 290 River Ave. Lakewood NJ 08701 | 501c3 Tax EIN# 26-3711474

THE YORUCHA PROJECT IS MADE POSSIBLE THROUGH THE GENEROSITY OF VISIONARY SUPPORTERS WHO HAVE RECOGNIZED THE TRANSFORMATIVE IMPACT IT WILL HAVE ON COMMUNITIES AND INDIVIDUALS.

CONTACT YORUCHA AT BAIS HAVAAD TO LEARN HOW DEDICATING A PORTION CAN HELP THOUSANDS NATIONWIDE GAIN A WORKING KNOWLEDGE OF BUSINESS HALACHA, EMPOWERING ENTREPRENEURS TO NAVIGATE THEIR BUSINESS WITH CONFIDENCE.

YORUCHA CHABUROS

ATLANTA

Cong. Anshi S'fard
Rabbi Nachi Friedman

Netzach Isreal
Rabbi Chaim Freeman

BAL HARBOUR, FL

R' Yakov Tzvi Blejer
Rabbi Zelig Privalsky

The Sephardic Center
Rabbi Yair Massri

BALTIMORE

Khal Ahavas Yisroel
TzemaCh Tzedek
Rav Dovid Heber
Rav Mordechai
Shuchatowitz
Rabbi Shaul Elchonon Sofer

Baltimore Community
Kollel
Rabbi Ahron Muller

Mercatz Torah U'Tefillah
Rabbi Shaul Edelman

BELLE HARBOR, NY

Congregation Bais Yehuda
R' Dovid Semel

BOSTON

Congregation Chai Odom
Rav Dovid Moskovitz

BROOKLYN

Bais Aharon (Felder's)
Rabbi Heshy Wolf

Beis Hamedrash Of
Flatbush
Rabbi Tzvi Yaakov Zolty
R' Moshe Arieff

Cong. Bnei Yosef
Rabbi Igal Carmi
Rabbi E. D. Miller

Flatbush Park Jewish
Center
Rabbi Eli Moskovitz
Rabbi Yisroel Perelson

MYRCB Minyan of Marine
Park
Rabbi Avrohom Meir
Rosenbloom

Magen Avraham
Rabbi Eliezer Elbaz

Sha'are Zion
Rabbi Meir Boukris

CATSKILL REGION

Tamarack Hills - Ellenville
Rav Dovid Grossman

CHICAGO

Agudas Yisroel of
West Rogers Park
Rabbi Moshe Scheinberg

Bais Medrash Mikor
Hachaim
Rabbi Mordechai Raizman

Shaarei Tzedek Mishkan
Yair
Rabbi Yishai Broner

Kollel Tiferes Yisrael
Rabbi Yitzchok Simcha

Khal Adas Bnei Yisroel
Rabbi Moshe Kaufman

CINCINNATI

Cincinnati Community
Kollel
Rav Meir Minster

Congregation Zichron
Eliezer
Rabbi Weinrib
Rabbi Michael Soroka

CLEVELAND

Beis Doniel
Rabbi Dovid Aron Gross

Beis Eliyahu
Rabbi Avraham Bensoussan
Rabbi Ahron Karr

DALLAS

Congregation Toras Chaim
Rabbi Yaakov Rich

DEAL

Shimi's Shul
Rabbi Avi Elbaz

Deal Shul
Rabbi Yosef Erani

DETROIT

Lakewood Kollel
Rabbi Boruch Miller
R' Eli Blumenkehl

FAR ROCKAWAY

Khal Zichron Moshe Dov
Rabbi Ahron Stein

Sulitzer Bais Medrash
Rabbi Avrohom Hartman

Cong Kneseth Isreal,
(White Shul)
Rabbi Motti Neuburger
R' Ahron Richman

GATESHEAD, UK

Rabbi Dov Oppenheimer

GIBRALTAR

Massias Hall
Rabbi Rafi Bitan

JACKSON

Khal East Veterans
Rabbi Baruch Issac

HOUSTON

Meyerland Minyan
Rabbi Menachem Bressler
Rabbi Shea Lazenga

LAKEWOOD

Bais HaVaad
Rav Dovid Grossman

Bais Medrash Ohev Yisroel
Dayan Shmuel Honigwachs
Reb Shaya Ellinson

Bais Medrash of Chestnut
Rabbi Yosef Greenfeld

Bitbean
Rabbi Aryeh Caplan
R' Ephraim Arnstein

Clearstream Chabura
Rabbi Yosef Fund
R' Yitzzy Rosenbaum

Kehal Nachlas Yaakov
Rabbi Mayer Boruch Turin

Kehal Zichron Pinchos
Rabbi Avrohom Snyder

Kehilas Heartstone
Rabbi Zecharia Wiesenfeld
Rabbi Avrohom Ellman

Madison Executive
Offices
Rabbi Doniel Dombroff

Minyan Avreichim Sefaradi
Rav Ariel Ovadia

Ner Yisroel, Ridge Ave
Reb Shimshon Herz

The Shul at The Woods
Rabbi Chaim Yehoshua
Schorr

Yeshiva Heichal Hatalmud
Rabbi Mordechai Horowitz
Rabbi Zvi Basch

LAWRENCE

Greater Five Towns
Chaburah (In Formation)

Yeshiva Gedolah Ateres
Yaakov
Rabbi Yisroel Gold

LINDEN

Bobov Linden
Rav Chaim Sender Twersky

LOS ANGELES

Bait Aaron Torah Outreach
Center
Rabbi Moshe Nourollah
R' Avraham Hirshberg

Kollel of LA

Rabbi Zalmen Frager

Link Kollel
Rabbi Mordechai Lehtar
R' Danny Zaghi

LIDO BEACH

Lido Beach Synagogue
Reb Yakov Lowinger

MARGATE

Young Isreal of Margate NJ
Rabbi Yankey Orlimland

MINNEAPOLIS

Minneapolis Kollel
Rabbi Maeier Kutoff
Rabbi Binyomin Stoll

Yeshiva of Minneapolis
Rabbi Binyomin Stoll

MONSEY

Kollel Zichron Shneur
Rabbi Michael Illes

Congregation Torah Uftila
Rabbi Moshe Langer

Haverstraw Community
Chabura
Rabbi Tzvi Rubin

Khal Chaye Avraham
Rav Yechezkel Spitzer
Rabbi Yehuda Russak

Khal Dexter Park
Rav Yosef Greenwald
R' Dov Greenberg

Cong. Knesses Yisroel
Reb Shimon Marlin

NEW HAVEN

Kollel of New Haven
Rabbi Menachem Prescott

PASSAIC

Ahavas Israel
Rabbi Yehuda Kovacs

PHILADELPHIA

Young Israel of the Main
Line
Rabbi Avraham Steinberg

Northeast Community
Kollel
Rabbi Daniel Schon

Philadelphia Community
Kollel
Rabbi Yosef Prupas
Rabbi Yaakov Baum

PROVIDENCE, RI

Sha'arei Tefillah
Rabbi Eliezer Marcus

QUEENS

Kollel Milhamta Shel Torah
Horav Eliezer Cohen

House of Torah
Rabbi Yosef Mosheyeve
Rabbi Abo Zavulunov

RIVERDALE

Riverdale Kollel
Rabbi Yisroel Meir David
Reb Yosef Ghermezian
Rabbi Michael Ghermezian

SAN FRANCISCO

San Francisco Chabura
Rabbi Dan Tobali

SOUTH BEND

Midwest Torah Center
R' Simon Springer

ST. LOUIS

St. Louis Chabura
Rabbi Eliyahu Chaim
Goldstone
Reb Yaakov Klein

STATEN ISLAND

Kehilas Niles
Rabbi Dovid Waldman

TORONTO

Kollel Ohel Yom Tov
Rabbi Chesky Weiss

Kollel Toronto
Rabbi Moshe Silver
Rabbi Avrohom Goldner

THORNHILL

Ateres Mordechai
Thornhill Kollel
Rabbi Yosef Rothbart

Kollel Ohr Yosef
Rabbi Eli Kohananoo

WATERBURY

Yeshiva Ateres Shmuel
Rabbi Chaim Bernstein

WEST HEMPSTEAD

Beis Medrash of West
Hempstead
Rabbi Dov Greer

Young Israel of W.
Hempstead
Reb David Felt
Reb Aaron Gershonowitz

WOODMERE

Aish Kodesh
Rabbi Yoni Levin

Kehillas Bnai Hayeshivos
Rabbi Shmuel Witkin

TO CREATE OR JOIN CHABURA CONTACT US

 www.yorucha.org 888.485.VAAD(8223) #302 yorucha@baishavaad.org 732.232.1412

JOIN THE YORUCHA INITIATIVE!

 888.485.VAAD(8223) #302

 yorucha@baishavaad.org

 www.yorucha.org

3 WAYS TO JOIN:

AS AN INDIVIDUAL

*Join the global Yorucha chabura,
learning new Business Halacha topics weekly!*

Tap into the physical and digital resources via hard copies, web, and emailed content. Join in the week's limud with the other lomdei Yorucha.

Arrange study sessions with a Dayan, pair up with a chavrusa, and connect with Poskim from the Bais HaVaad for any questions you may have. Master Business Halacha in just three years!

AS A COMMUNITY

Set up or join a community or shul chabura

Start a chabura. We will help you with the full process of getting a Choshen Mishpat chabura started in your shul. Structure your learning as per your preference - Shabbos, Sundays, or daily learning; arranged as a seder or a shiur. Elevate the limud hatorah and adherence to proper Business halacha in your community today. Visit Yorucha.org and click on *start your own chabura*.

Join an existing chabura. Search Yorucha.org to find a chabura near you!

AS A BUSINESS

*Set up a Boardroom Bais Medrash in your business. Enjoy a
customized learning experience using our intuitive
digital platform for in-house peer-to-peer learning.*

Mincha Learning In just 5-20 minutes a day, before or after Mincha, learn short, practical, and insightful Business Halachos in collaboration with others in your business.

Lunch & Learn Add a weekly shiur for a deeper dive into the background of the halachos and their practical applications.

CURRENT CHABUROS

Baltimore • Belle Harbor • Boston • Brooklyn • Catskills • Chicago • Cincinnati • Cleveland • Dallas • Detroit • Fairlawn • Far Rockaway • Gateshead, UK
Gibraltar • Houston • Jackson • Lakewood • Lawrence • Los Angeles • Lido Beach • Linden • Margate • Minneapolis • Monsey • New Haven • Passaic
Philadelphia • Providence • Queens • Riverdale • St. Louis • Staten Island • Thornhill • Toronto • Waterbury • W. Hempstead • Woodmere